

„KAS TE SALVESTATE tulevikus Österlenis veel mõne osa?“

Kate Sands naeratas paažisoenguga naisele Tomelilla kultuurimajja kogunenud publiku seas. Kaksikümmend aastat tagasi filmiti kultus-sarja „Rescue Plan“ osi Österlenis ja nüüd toimus uue hooaja esilinastus. Küsimustevoor pärast laval toimunud intervjuud oli just alanud.

Ta heitis kiire pilgu naeratavale prillidega mehele, kes istus kusagil tagareas. Lisaks sellele, et ta oli üks vähestest meestest publiku seas, paistis ta tundvat „Rescue Plani“ läbi ja lõhki ja oli juba oma veidi veidra heleda häälega küsinud mitu küsimust. Pruunid juuksed, neljakümnendates, ümarad põsed, märkis Kate endamisi. Mitte et sel oleks olnud suuremat tähtsust. Tal polnud anonüümsete kirjade taga nagunii mingit nägu. Aga ta kogus välimusi juhuks, kui neid peaks ühel päeval vaja minema.

„Siin uuesti filmida oleks unistuse täitumine“ vastas ta ja vältis mehe poole vaatamist. „Aga hetkel pole me rohkem hooaegu planeerinud. Ja ega keegi meist nooremaks ka jää.“

Naised esireas noogutasid ja naeratasid.

„Ja kahjuks ei saja rollipakkumisi vanematele naisnäitlejatele just rahena. Paistab, et ainult minuvanused mehed saavad teha põnevaid politseinikurolle siin Skånes.“

Publiku seast kostis üksikuid nõustuvaid naerupahvakuid. Kate võis endale lubada veidi sihipärast sarkasmi, aga tegelikult oli ta hetkel oma karjääriga üsna rahul.

Eelkõige tänu eesootavale suurrollile politseinikuna ühes uues Inglise krimisarjas, millest ta tegelikult oleks rääkida tahtnud. Aga sellega pidi ootama kolme nädala pärast toimuva pressi-konverentsini, praegu oli kogu tähelepanu koondunud „Rescue

Planile“. Rahvusvahelisele triller-sarjale, mis omal ajal rabas jalust terve põlvkonna ja mis oli saanud sisse tõelise uue hoo pärast seda, kui Netflix oli hakanud näitama nii vanu kui ka uusi osi. Isegi algusmuusika, Wendy Paige'i lauldud „Crying in the Ashes“ oli Spotify edetabelite tippu roninud.

Prillidega mees viipas jälle innukalt käega, aga üks naine keskmisest reast jõudis ette.

„Lühike küsimus,“ manitses korraldaja.

„Kas teile endale ei tule õudseid stseene filmides hirm peale?“

„Ei,“ vastas Kate naeratades. „Kui te vaid näeksite, kui valge on võtteplatsil ja kui palju inimesi seisab kaamera taga ja töötab. Pigem võib olla raske nendes olukordades tundeid esile kutsuda. Küll aga pean ma tunnistama ühte asja ...“

Publik jäi hiirvaikseks.

„Lindudega on mul küll probleeme olnud.“

Kõik naersid.

Kate tundis end veidi võltsina. Ta ei saanud ju rääkida kõikidest teraapiatundidest, migreeni- ja paanikahoogudest. Hullunud näotutest fännidest, õudusunenägudest. Ja anonüümsetest kirjadest, mida oli jälle hakanud tulema.

„Aga Alex Springfield?“ küsis korraldaja. „Ma oletan, et tege-
likkuses ta ei ole nii hirmus.“

Tema ameeriklasest kaasnäitleja oli teinud „Rescue Planiga“ oma suure läbimurde, ta oli praegu Inglismaa kuumimaid nimesid.

„Ei, ta on väga sümpaatne kaasnäitleja. Ja töötada temaga samas sarjas on midagi hoopis muud kui Rootsi filmimaastik. Seal elatakse täiel rinnal, võtete vahel on luksushaagistes isiklikud kokad. Kõikide uksed on lahti.“

Naised esireas vaatasid teda suuri silmi.

„Aga,“ jätkas ta, „tegelane, keda ta mängib, on ju, nagu ütlesite, kõike muud kui sümpaatne. Ta on ju kaotanud igasuguse reaalsustaju.“

Telesari „Rescue Plan“ oli düstoopiline triller. Maad oli tabanud asteroid ja osa maakera rahvastikust hävinud. Kate'i tegelast Sally

Woodsi jälitas Alexi mängitud tegelane, ohtlik mees, kelle jaoks naine oli täielik kinnisidee. Tema vältimiseks lavastas naine enda röövimise, muutis välimust ja varjas ennast Walesis Pembroke Docki lähedal rannikul. Seal elas ta koos hüljatud loomade ja lastega. Nüüd, viimati sisse mängitud hooajas, oli möödunud palju aastaid ja tema tegelaskuju arvas, et on mehest viimaks vabanenud. Aga siis hakkas juhtuma imelikke asju ja ta sai aru, et jälitaja on tal jälle kannul.

Kate'i taga oli suur ekraan, millele kuvati sarjast pärit hetk-tõmmiseid temast ja Alexist. Uudishimulik prillidega mees tagareas tõstis jälle käe.

„Sally Woods paistab ju väga hea inimesena, aga uutes jagudes on aru saada, et ka päikesel on plekid. Milliseid sarnasusi teil temaga on?“

Jälle vältis ta vastates mehe pilku.

„Ma ei ole vist sama suur loomasõber, mu tütar käib pidevalt peale, et me mõne lemmiklooma võtaksime, aga seda ei juhtu. Kindlasti ei võta me linde.“

Ta pidas kunstliku pausi.

„Lisaks ei ole ma sama julge. Aga kas ma olen läbi ja lõhki hea? Küllap olen nagu enamik inimesi, mul on nii häid kui vähem häid külgi.“

Korraldaja Ursula Johnsson juhtis küsimuste esitamist raudse haardega, teatas, et järgmine küsimus on viimane. See, et tal oli õnnestunud saada nende kultuurimajja rahvusvaheliselt edukas näitleja, tegi talle tõeliselt au, mõtles Kate.

„Mis põhjusel te õieti just siia, Österleni kolisite? Kas pole raske elada väikeses kohas, kus teid kõikjal ära tuntakse?“

Kate naeratas naisele, samal ajal kui tal silme ees virvendas ja peas levisid pinged.

„Ma tunnen ennast siin teretulnuna, Österleni inimesed on nii sõbralikud. Siin on rahu, mida ma ei ole kogenud kusagil mujal Rootsis. Ja maastik meenutab mulle Inglismaad, kus palju aastaid elasin. Nõmmed, alleed, lossid ja metsad. Hiljem olen aru saanud, et talvekuud on siin rasked.“

Ta osutas akna taga valitsevale pimedusele, publik noogutas

nõustuvalt ilmel, mis ütlesid „kui sa vaid teaksid, kui raske see võib olla.“

Turistid ja suveelanikud ei saanud õieti aru isolatsioonist, mida tähendas selles Rootsi eraldatud osas aastaringne elamine. Österlenlastele jäid allpool igasugust arvestust ühendused ja teed, külm, tühjaks püütud Läänemeri, mis mõjutas kliimat kõikidel aastaaegadel ja avatud lagendikud, kus tuul võis vabalt möllata.

Kate'i silme ette kerkisid lainetavad jooned. Mitte praegu, pane veel veidi vastu, manitses ta migreeni.

Ta andis korraldaja Ursulale diskreetselt märku, et nad võiksid nüüd otsi kokku tõmbama hakata ja sirutas käe veeklaasi järele.

Ursula tõusis püsti, tõi lillekimbu ja korvi tuntud kohalike kasvatajate delikatessidega ning ulatas need Kate'ile.

Publik aplodeeris ägedalt.

Hiljem võtsid mõned naised julguse kokku, et tema juurde tulla ja veidi juttu ajada.

Prillidega mees seisis veidi eemal ja naeratas talle laialt, nagu valmistuks temaga kohtuma.

Kate tahtis sealt võimalikult kiiresti minema saada ja läks riietusruumi poole. Personal tühjendas ühisel jõul ruumi, kui tema pani selga musta sulemantli, tänas ja kiitis Ursulat ürituse eest.

„Aitäh,“ vastas naine. „Me näeme kõvasti vaeva, et suurendada asulas kultuuriürituste hulka, selleks on vaja tulihingelisi inimesi. Kunstihall on siin olnud alates 60ndatest, üks esimesi, mis maa- piirkonda ehitati.“

Kate vaatas kiitval pilgul ruumis ringi ja nad läksid välisukse poole. Prillidega mees paistis läinud olevat.

„Meil on kevadel veel mitu üritust,“ ütles Ursula, „kas teid huvitaks veel mõnel neist osaleda?“

„Muidugi, ma olen küll kevadel palju ära, võtetel Inglismaal, aga peame ühendust, kui see aeg liginema hakkab? Me oleme oma uuest elukohast ju nii suures vaimustuses ja aitame hea meelega.“

Korraldaja hoidis talle klaasust lahti.

Kate oleks äärepealt lilled ukse ette pillanud ja pidi peatuma,

et kingitusi täis korv ühte kätte võtta. Väljas valitsev ilm oli teravas kontrastis kunsthalli õdusa sooja õhustikuga. Paari minutiga olid kõik inimesed kadunud.

Kell oli veidi kaheksa läbi ja Tomelilla oli tühi ja külmunud.

Kate läks kiirete sammudega auto poole, arvas end nägevat kedagi apteegi juures, ent hoidis pilku maas ja läks Coop Extra poes juurest mööda tänavat edasi. Auto juurde jõudnud, hingas ta välja, pärast jutusuminat ja ise rääkimist igatses ta vaikust.

Võtmed olid kusagil mantlitaskus ja ta pidi lilled ja korvi maha panema, et need kätte otsida. Veidi eemal teel möödus üks auto. Kui ta korvi tagaistmele pani, kostis lähenevaid samme, mis tema taga seisma jäid. Kate kangestus ja pööras aeglaselt ringi. Temast mõne meetri kaugusel seisis pimeduses prillidega mees.

Parkimisplatsi valgustuse kuma langes ta näole ja sellel oli sama-sugune, peaaegu kohtlane naeratus nagu ennist kunsthallis. Tema taga võis näha poe kaubavastuvõttu mõne käruga ja ühte konteinerit. Kate vaatas tühjal parkimisplatsil ringi. Kuigi see oli suur, tundis ta ennast nurka aetuna. Ta pulss tõusis ja surin peas läks üle tukslemiseks.

Mees ta ees ei öelnud midagi, vaid lihtsalt seisis seal, käed külgedel rippu, ta tundus peaaegu teovõimetuna. Kate märkas, et mehel oli midagi käes. Mees astus mõne sammu lähemale, sirutas tema poole midagi, mis paistis kokkuvolditud postrina.

„Kas ma saaksin sellele autogrammi?“

Kate oleks tahtnud taganeda, ent sundis ennast paigale.

„Muidugi,“ vastas ta, pingutas, et loomulik välja näha, naeratas ja noogutas mehele.

Ta nägi fotol enda silma vilksatamas.

Kui mehe käsi liikus taskusse, jälgis Kate seda pilguga.

„Palun,“ sõnas mees, silmad temale kleebitud, ja ulatas talle pastapliiatsi.

„Kellele see on?“

„Pierre'ile, sellest piisab. Pierre'ile ja siis teie nimi,“ lausus mees oma heleda häälega ja osutas postrile.

Kate'i kiire tugev autogramm tegi paberisse peaaegu augu.

„Kena õhtut teile,“ lausus Kate, andis autogrammiga postri tagasi ja võttis uksekäepidemest.

„Ja siia ka.“

Kate nägi, et ta sirutas ette kirjaloki ja võitles endaga, et mitte lihtsalt autosse hüpata ja minema sõita. Ta andis kiire liigutusega autogrammi ka valgele paberile, avas siis autoukse ja hüppas mehele otsa vaatamata sisse. Ta sai vaevu võtme süüteauku torgatud.

Rahulikult nüüd, ütles ta endale ja sõitis minema. Tahavaatepeeglist nägi ta, et mees jäi parkimisplatsile seisma ja talle järele vaatama.

Suust tuli auru, kui ta välja hingas ja ta keeraski soojenduse põhja. Esiklaasile tekkinud aur hakkas vaikselt kaduma. Tuttav tuikamine silmade taga muutus intensiivsemaks. Ta sõitis Adelgatanile, möödus Folketsparkist ning keeraski Simrishamni poole viivale teele number 11. Needis ennast. Kuidas ta võis olla nii rumal, et sõitis sellisele esinemisele üksi? Oli ainult aja küsimus, millal mõni poolearuline välja ilmub.

Kõige raskem oli avastada nähtamatuid, argiseid inimesi, seda oli kinnitanud ka üks politseinik, kellega ta oli Inglismaal ühenduses olnud. Hoolimata mehe tagasihoidlikust välimusest äratas tema olek tugevat ebameeldivustunnet.

Kes ütles, et just tema ei olnud kirjade saatja, kes oli teda kõik need aastad jälitanud? Ta tundus ju olevat täiesti maaniline. Ja seal oli ta seisnud, maailma kõige kergema saagina. Tal tõusid karvad käsivarrel püsti, kui see mõte talle kohale jõudis. Küsimustevooru ajal kunstihallis küsis mees, kui hea inimene ta on ja kahtles Sally Woodsi omadustes. Kate pigistas rooliratast. Just seda tüüpi sisuga olid anonüümsed poeetilised kirjad.

Tee oli lörtsipläganen ja liiklus venis. Ta pani käima raadio Kristianstadi, Skåne murrakut rääkivad argised hääled rahustasid ta veidi maha. Ennelõunane lennureis Londonist andis ikka veel tunda, ta teadis, et see toitit ta tundlikkust. Ta ootas, millal saab kodus Jeffi juurde voodisse pugeda ja ta pidi pingutama, et sirgetel lõikudel mitte liiga kõvasti gaasipedaalile vajutada.

Taha ilmus üks auto ja kuigi nad liginesid kurvile, püsis auto tema ligi, muutis kiiresti suunda ja hakkas mööda sõitma.

„Ei,“ ütles Kate kõva häälega hoolimatule autojuhile.

Lörtsi lendas, kui auto temaga kohakuti jõudis, punased tagatuled särasid nagu väikesed kuratlikud silmad, kui auto mööda möiratas.

Kate vangutas pead.

„Täitsa hull.“

Pea pool tundi hiljem ligines ta kodule Ravlunda küla lähistel. Valge kirik künkal oli uhkelt valgustatud. Ta keeras kitsale käänu-
sele teele, mis maja juurde viis. Ainus asi, mis paljastas, et tee lõpus oli maja, oli nõrk kuma raagus okste vahelt.

Sissesõiduteed raamisid kaks kivimüüri ja õunapuude otsa riputatud valgusketid moodustasid õue peal väikeseid valgussaari. Kuigi jõulud olid juba ammu möödas, tahtis Jeff neid alles hoida. Kate kahtlustas, et abikaasa tegi seda tema pärast, et ta arvaks, et krunt ja üleüldse Österlen tunduks vähem süngem ja mahajäetud.

Aga selleks oli vaja enamat kui mõnda valgusketti.

Rõdu kohale oli fassaadi graveeritud „Ravlunda-Ro“. Metsistunud luuderohi keerles üle valgustatud sammaste välisukse ees. Maja oli uhke, suurem ja kallim kui kõik teised piirkonna majad.

Kui ta autoukse kinni löi, kajatas õuel selle paugatus. Kate pani tähele, et krundi üks serv oli pime. Kui ta lähemale läks, nägi ta, et uue õuevalgustuse üks lamp oli kustunud. Maas vedelesid purunenud klaaskupli killud.

Kuidas see võis juhtuda? Ta seisatas ja vaatas kilde, siis sissesõiduteed.

Ta hakkas maja poole minema, aga jõudis ainult trepini, enne kui peatus. Talle tuli meelde üks stseen „Rescue Planist“. Peategelane Sally Woods tuleb koju Waleshusetisse, avastab, et tema õuetuli on puruks löödud ja siis rünnatakse teda pimeduses.

Kate pööras ringi, läks tagasi. Selle nurga alt paistsid klaasikillud paremini kätte. Oli selge, et keegi oli katkise kupli kildudest maha lumele mingi mustri ladunud.

Väikesed kriipsud virvendasid kogu nägemisvälja ulatuses.

Nende vahele joonistus midagi, mis sarnanes kohmakalt kokku pandud murtud südamega.